

ROLUL FORȚELOR DEMOCRATICE CONDUSE DE PARTIDUL COMUNIST ROMÂN ÎN REALIZAREA REFORMEI AGRARE DIN 1945 PE DOMENIILE SOCIETĂȚII U. D. R.

Actul istoric al insurecției naționale de la 23 August 1944 a descătușat forțe puternice pe care Partidul Comunist Român le-a călăuzit în acea primă etapă a afirmării națiunii române ca o națiune liberă pe făgașul înfăptuirii revoluției burghezo-democratice. Alături de clasa muncitoare, în lupta pentru democratizarea aparatului de stat, țărănimea a jucat un rol activ, demascând pe toți cei care jucaseră un rol important alături de adepții legionarismului sau ai politicii nefaste antonesciene, impunând primari și funcționari noi din rîndurile Partidului Comunist Român, ale Frontului Plugarilor și ale celorlalte partide de orientare democratică.

Călăuzită de cel mai înaintat partid politic din țara noastră, această clasă socială oprimată secole de-a rîndul și trezită acum la o nouă viață, a trecut la înfăptuirea unui act de dreptate care de mult își aștepta rezolvarea: reforma agrară fără nici o despăgubire față de cel expropriat.

Impusă de necesitățile stringente ale întregului popor, reforma agrară din 1945 s-a înscris ca „o problemă fundamentală a desăvîrșirii revoluției burghezo-democratice”¹ din țara noastră, fiind în același timp și „condiția esențială care putea asigura în acea etapă încheierea alianței dintre clasa muncitoare și țărănimea muncitoare”².

În județul Caraș, cel mai mare proprietar de pămînturi era Societatea U.D.R., care stăpînea pe lîngă renumitele obiective industriale din Banat și o orezărie, o fermă piscicolă, livezi și grădini de zarzavat, vii și „un complex păduros de 88.478 ha, în care se cuprindeau poieni, sînețe, pășuni și în foarte mică parte teren arabil”³, datorită faptului că proprietățile acesteia ocupau zona montană a județului, pășunile întinzîndu-se pe o suprafață mare din acest complex păduros.

¹ Gh. Tuțui, *Partidele politice democratice din România în perioada de după 23 August 1944*, în AIIP XV, nr. 6, 1969, p. 5.

² *Ibidem*.

³ Fil. Arh. Stat. Caransebeș, *fond. Prefectura jud. Caraș*, dos. 5/1945 — reforma agrară, f. 390.

Revelator pentru metodele folosite de Societatea U.D.R de a ocupa terenurile pe care le considera ca folositoare sieși, fără ca nici unul din conducătorii ei să se gîndească la mizeria locuitorilor din satele depose-date de pămînturi, este declarația a 42 locuitori ai satului Moldovița, în care se menționează că au ocupat unele terenuri aparținînd susnumitei societăți, deoarece „*acestea . . . au mai fost ale noastre din urma războiului mondial (primul război mondial — n.n.). Le-am folosit un timp, pînă odată ne-am trezit că ne-a (u) răpît aceste locuri*“⁴.

Odată decretată Legea pentru aplicarea reformei agrare din 23 martie 1945, atenția țăranilor a fost îndreptată asupra imenselor terenuri ale Societății U.D.R., care pînă atunci își mărise neconținut proprietățile, ajungînd chiar pînă în vatra satelor, în dauna miilor de locuitori lipsiți de pămînt. Cei care încercaseră să-i calce cu vitele livezile, pășunile și poienile, ajungeau în fața tribunalelor. Într-o notă informativă a șefului postului de jandarmi din comuna Moldova Nouă cu satele aparținătoare: Padina Matei și Moldovița, se specifică faptul că „*toți locuitorii sînt săraci, iar izlazul pentru vite este ca inexistent, fiindcă toate pădurile și pășunile sînt proprietățile Societății U.D.R., iar locuitorii, dacă scapă vitele sau oile în aceste pășuni, sînt dați în judecată fără milă . . . Numai în satul Padina-Matei am avut de executat în decurs de 6 zile circa 260 mandate de arestare pentru amenzi silvice. Sînt locuitori care au cîte 8—10 mandate . . .*“⁵.

Luînd în dezbatere hotărîrile comitetelor locale de reformă agrară, comisia de plasă din Sasca-Montană a făcut și o analiză a situației materiale a diferitelor localități. Despre satul Știnăpări în decizia sa nr. 19 din 17 august 1945, se menționează că pășunile Societății U.D.R. sînt îngărdite cu sîrmă, dîndu-se amenzi pentru încălcarea acestora, astfel că „*aceste cazuri nu sînt singuratice, că fiecare locuitor din această comună se poate mîndri anual cu cel puțin 200—250 procese de acest soi*“⁶; încît membrii comisiei sînt obligați să reamintească situația de înapoiere economică a localității: „*Privită astfel comuna Știnăpări . . . a fost numită ca atare lagărul nr. 1 iar comuna Cărbunari, lagărul nr. 2 al acestei Societăți U.D.R.*“⁷.

Majoritatea satelor din zona montană a județului Caraș se aflau sub controlul mării societăți reșițene, datorită faptului că locuitorii erau angajații ei, iar agricultura constituia ocupația celorlalți membri ai familiei, care la rîndul lor trebuiau să arendeze pămînt de la societate datorită posibilităților reduse de cîștig. Or, pentru a face agricultură în zona de deal și munte, țăranilor le trebuiau izlazuri, livezi și poieni pentru creșterea vitelor; dar tocmai de acestea duceau ei lipsă. De aceea comitetele locale au hotărît să exproprieze în primul rînd pășunile din

⁴ *Ibidem*, f. 174.

⁵ Fil. Arh. Stat. Caransebeș, fond. Legiunea de jandarmi Caraș, dos. 65/1944, f. 137.

⁶ *Idem*, Prefectura jud. Caraș, dos. 3/1945 — Reforma Agrară, f. 11—12.

⁷ *Ibidem*.

afara amenajamentelor silvice, cât și a celor din perimetrul acestora, când primele nu acopereau nevoile generale.

În toamna anului 1944, sub conducerea comuniștilor și a întregii clase muncitoare, țărănimea a contribuit la aprovizionarea trupelor de pe frontul antihitlerist, „*pentru stringerea recoltei de pe câmp și însămînțarea la timp, pentru reconstrucția economică a țării*”⁸. Tocmai membri acestor comitete țărănești au constituit nucleul comitetelor locale de reformă agrară, care, în a doua jumătate a lunii aprilie a anului 1945, erau deja constituite și luaseră hotărâri de trecere a unor pămînturi din stăpînirea societății în cea a țăranilor. Un proces-verbal din 17 aprilie 1945 consemnează hotărîrea comitetului local din Știnăpări de a expropria de la Societatea U.D.R. pășuni, păduri și pămînt arabil⁹.

Fiecare decizie a comitetelor și comisiilor de plasă dezvăluie hotărîrea țăranilor de a submina interesele exploatatorilor, de a înfăptui un act de dreptate socială, căutînd să nu se repete istoria precedentei reforme agrare care nu a lichidat proprietățile moșierilor, deci nici ale Societății U.D.R.¹⁰.

Unele instrucțiuni emise între 1945—1947 au avantajat Societatea U.D.R. prin amînarea punerii în posesiune a țăranilor, creînd o stare de confuzie în rîndul acestora. Lipsa unui mod comun de a încadra societatea într-unul din aliniatele articolului 3 din Legea pentru reformă agrară a contribuit la menținerea acestei atmosfere, dînd posibilitate societății să înainteze multe contestații și memorii, încît Comisia județeană pentru îndrumarea aplicării Legii pentru reforma agrară a fost nevoită să hotărască în cele din urmă „că bunurile agricole ale Societății U.D.R. sînt expropriabile, urmînd ca încadrarea lor în unele din punctele prevăzute de art. 3 din lege să se facă de la caz la caz”¹¹.

Expertii numiți de societate pentru a-i apăra interesele au reușit în parte să tărăgăneze punerea în posesie a țăranilor și eliberarea titlurilor de proprietate, folosindu-se în orice moment de dreptul la contestație, încercînd prin adresa nr. 34.654 din 23 septembrie 1944 a Ministerului Economiei Naționale să facă dovada că n-a colaborat cu armatele hitleriste, apoi prin alte adrese că și-a lucrat cu angajații proprii pămînturile, cu toate că locuitorii multor sate (printre care și cei din Tîrnova) puteau dovedi că „*au ținut în arendă de la Societatea U.D.R. terenuri peste 30 ani, avînd construite sălașe și plantații de pomi*”¹².

Făcîndu-se uz de legile în vigoare la acea dată, s-a încercat interpretarea lor în așa fel încît pășunile, poienile și terenurile arabile din interiorul pădurilor să rămînă vechiului proprietar, în virtutea faptului că aparțineau unui masiv forestier, care la rîndul său „*nu poate fi expro-*

⁸ Gh. I. Oancea, *Din lupta țărănimii muncitoare din Banat condusă de P.C.R. pentru înfăptuirea reformei agrare din 1945*, în St. A.I., vol. V, 1963, p. 416.

⁹ Fil. Arh. Stat. Caransebeș, fond, Prefectura jud. Caraș, dos. 3/1945 Reforma Agrară, f. 1.

¹⁰ *Idem*, dos. 2/1945 — Reforma Agrară, f. 1.

¹¹ *Idem*, dos. 5/1945 — Reforma Agrară, f. 397.

¹² *Ibidem*, f. 103.

priat¹³. În sprijinul tuturor contestațiilor înaintate de Societatea U.D.R. comitetelor locale și comisiilor de plasă a fost și decizia nr. 707 din 1 aprilie 1945 a Ministerului Agriculturii și Domeniilor, care — interpretată ad-literam, fără a se ține seama de cele mai elementare nevoi ale țăranilor din satele de munte ale județului Caraș — prevedea că proprietarii pădurilor particulare și „*ai tuturor terenurilor forestiere din perimetrele acestora cuprinse în amenajamentele pădurilor ca: goluri de munți, poieni și goluri propuse spre împădurire, pepiniere silvice, teren de hrană al personalului silvic etc. . . . precum și terenurile arabile afectate exploatării prin contracte . . .*”¹⁴, să nu fie împiedicați în administrarea lor. Mai târziu, deciziei respective i-au fost aduse unele modificări, în sensul că ordinul nr. 105.570 din 1946 al Ministerului Agriculturii și Domeniilor prevedea ca poienile și finețele din mijlocul pădurilor să fie expropriate în favoarea statului ca rezerve, iar comisia județeană a hotărât arendarea acestora țăranilor săraci¹⁵. Ordinul susmenționat permitea și arendarea către vechiul proprietar, pentru a nu se aduce perturbări în economia agricolă.

Împotriva redării pământurilor expropriate vechiului lor stăpîn s-au ridicat în primul rînd comuniștii, dar și țăranii cu pămînt puțin. Astfel comitetul de plasă din Reșița al Frontului Național Democratic a protestat pe lângă Ministerul Agriculturii și Domeniilor împotriva telegramii nr. 4801 a Comisiei județene pentru aplicarea reformei agrare, făcînd o analiză realistă a situației materiale din satele vecine marelui centru industrial, amintind de lipsa de pășuni comunale și de urmarea firească a micșorării numărului de animale, în cazul cînd Societatea U.D.R. va prelua din nou terenurile expropriate¹⁶. Semnatarii memoriului accentuează ideea că dacă nu se va ține seama de drepturile țăranilor, atunci „*s-ar crea o situație de nemulțumire care trebuie să pună în îngrijorare toți factorii responsabili, dar și din punct de vedere politic, situația prea favorabilă de care se bucură guvernul și F.N.D.-ul în această plasă s-ar transforma peste noapte într-o situație dezastruoasă*”¹⁷. În urma analizei situației create Comisia Centrală a revenit asupra deciziei, arătînd că „*dacă au intervenit hotărîri definitive, acestea urmează a-și produce efectul; deci bunurile expropriate nu pot rămîne proprietarului . . .*”¹⁸.

Țărănimea din satele cărășene, interesată în rezolvarea cît mai grabnică a celei de a doua etape a reformei agrare: eliberarea titlurilor de proprietate și punerea în posesiune, și-a asumat sarcina accelerării lucrărilor de definitivare prin ocuparea terenurilor care au constituit obiectivul exproprierii. Peste 200 de locuitori ai satelor Cuptoare-Secul, Tirnova și Văliug au ocupat terenul Cozia, reușind să împiedice pe angajații

¹³ *Ibidem*, f. 453—478, Memoriul Societății U.D.R.

¹⁴ *Monitorul Oficial* (Partea I), nr. 76 din 27 aprilie 1945, p. 2720.

¹⁵ Fil. Arh. Stat. Caransebeș, fond. Prefectura jud. Caraș, dos. 5/1945, Reforma Agrară, f. 307.

¹⁶ *Idem*, dos. 7/1945, f. 90.

¹⁷ *Ibidem*.

¹⁸ *Ibidem*, f. 89.

societății să-l are¹⁹. La fel au procedat și locuitorii satelor Potoc, Cărbunari și Stancilova²⁰ în fruntea cărora au fost primarii.

Împotriva împroprietărilor care au ocupat terenurile atribuite, personalul silvic din raza ocolului silvic U.D.R. Sasca-Montană a folosit armele. Din articolul muncitorului Tudor Iorga, intitulat: „*Slugoi credincioși ai U.D.R.-ului, profitând de libertate, fac uz de armă contra populației*“ se desprinde atitudinea ostilă a Societății U.D.R. față de locuitorii satelor Cărbunari și Știnăpări, unde aceasta pierduse controlul asupra unor întinse pășuni, folosind paznicii înarmați cu puști-mitraliere și bățind câteva femei, ale căror vite au intrat în pășunile acesteia²¹.

Condusă de organizațiile P.C.R., muncitorimea din Reșița și Anina a înțeles că în acele momente de incertitudine pentru țărănimea săracă din județ, poate dovedi ce înseamnă alianța și cum poate fi aceasta înfăptuită. În ziua de 8 septembrie 1946 peste 100 de muncitori din cele două mari centre muncitorești au plecat în satele cele mai sărace ale județului Caraș: Cărbunari și Știnăpări, unde au îndemnat pe țărani să ocupe pământurile societății — așa cum au propus comitetele locale, luând dosarele cu delikte silvice²².

În vara anului 1946 majoritatea lucrărilor de expropriere care vizau pământurile Societății U.D.R. fuseseră definitive și aprobate de Comisia județeană, trecându-se la eliberarea titlurilor de proprietate. Acest eveniment a coincis în plasa Reșița cu cea de-a doua sărbătorire a eliberării patriei²³.

Dintr-o situație întocmită la 15 decembrie 1946 de Comisia județeană pentru îndrumarea aplicării reformei agrare din județul Caraș, reiese că la acea dată se expropriase o suprafață de 8.465 jugăre și 644 st.p., din care îndreptățiților li s-a acordat 2.871 jugăre, comunelor 4.625 jugăre și 1.201 st.p., iar ca rezerve de stat 968 jugăre și 830 st.p. Din cei 1.544 îndreptățiți primiseră pământ 1.440 pentru care erau completate și titlurile de proprietate²⁴.

Amenințată să-și piardă o mare suprafață din domeniile sale, Societatea U.D.R. — în urma contestațiilor înaintate a obținut o rejudecare a cauzelor de expropriere pentru fiecare sat din raza sa de activitate. Comisia numită prin decizia nr. 41/1947 a Ministerului Agriculturii și Domeniilor și-a desfășurat activitatea numai pe bază de acte înaintate de societate, fără să ia legătura cu comitetele locale de reformă agrară sau cu comisiile de plasă — singurele cunoscătoare ale nevoilor țăranilor, în favoarea cărora se pronunțaseră ele. Față de ceea ce propuseseră co-

¹⁹ Fil. Arh. Stat. Caransebeș, *fond Comisariatul de poliție Reșița*, dos. 41 (3)/1946, f. 6, vezi și *Prefectura jud. Caraș*, dos. 5/1945, *Reforma Agrară*, f. 363.

²⁰ Fil. Arh. Stat. Caransebeș, *fond. Prefectura jud. Caraș*, dos. 5/1945, *Reforma Agrară*, f. 599.

²¹ *Idem*, dos. 4/1945 — *Reforma Agrară*, f. 38.

²² *Legiunea de jandarmi Caraș*, dos. 9(12)/1947, f. 62.

²³ Fil. Arh. Stat. Caransebeș, *fond. Prefectura jud. Caraș*, dos. 5/1945, *Reforma Agrară*, f. 716.

²⁴ *Idem*, dos. 6/1945, filă nenumărată.

mitetele locale prea puțin s-a atribuit celor îndreptățiți²⁵. Iată câteva exemple:

Comuna	Suprafața propusă spre expropriere de comitetele locale	Suprafața acceptată de comisia numită de M.A.D.
Brebu	112 jug. 1056 stj.p.	12 jug. — pentru îndreptățiți
Văliug	648 jug. 1500 „	53 jug. 57 stj.p.
Tirnova	496 jug. 690 „	163 jug. 165 stj.p.
Soceni	118 jug. 575 stj.p.	10 jug. pentru îndreptățiți
Știnăpări	2500 jug. cu păduri	121 jug. 1026 stj.p.
Cărbunari	5074 jug. „	590 jug. 1324 stj.p.
Sasca—Montană	2026 jug. perim. minier	48 jug. 1150 „
Bocșa—Rom.	189 jug. 1147 stj.p.	—
Ezeriș	139 jug. 400 stj.p.	58 jug.
Ramna	57 jug. 800 stj.p.	17 jug. 1270 stj.p.

Această hotărîre a ridicat noi probleme:

— contestarea lucrărilor comitetelor locale și a comisiilor de plasă, care lucraseră în general conform instrucțiunilor în vigoare, înregistrîndu-se doar în cîteva localități propuneri pentru exproprierea pădurilor.

— retragerea titlurilor de proprietate, ceea ce ar fi însemnat o nemulțumire generală, nulitatea Legii de reformă agrară pentru Societatea U.D.R., deci și o nouă victorie a acesteia în lupta pentru menținerea integrității domeniilor sale.

Intuind marile nemulțumiri ale țăranilor, iscate în urma ordinului de predare către autorități a titlurilor de proprietate, prefectul județului Caraș — pus în minoritate de comisia M.A.D. în luna februarie — a înaintat Ministerului Afacerilor Interne un memoriu, prin care a cerut „ca toți agricultorii care au fost împrăprietăriți și cărora li s-au eliberat titlurile de proprietate, să fie liberi a munci acest pămînt, pînă cînd comisia constituită prin deciziunea nr. 45/1947 a Ministerului Agriculturii și Domeniilor verifică la fața locului toate problemele ridicate de Societatea U.D.R.”²⁶.

Considerînd că hotărîrea comisiei M.A.D. a rămas definitivă, Societatea U.D.R. a întreprins în lunile martie—aprilie 1947 o adevărată campanie de sabotare a acestui act revoluționar. La Cîrnecea s-a încercat

²⁵ *Idem*, dos. 2/1947, f. 1—26.

²⁶ Fil. Arh. Stat. Caransebeș, *fond. Legiunea de jandarmi Caraș*, dos. 9 (12)/1947, f. 5.

compromiterea improprietării prin ararea unei suprafețe atribuite agricultorilor, în ciuda faptului că numai cu două zile înainte (15 martie 1947) reprezentanții Camerei Agricole din județul Caraș distribuieră o suprafață de 73 ha celor 63 improprietați pentru completarea loturilor individuale²⁷.

Confiscarea uneltelor de muncă și folosirea armelor împotriva țăranilor din Sasca-Română și Slatina-Nera²⁸, care în baza titlurilor de proprietate trecuseră la folosirea pământurilor atribuite din Domeniile Societății U.D.R., au fost alte procedee ale angajaților de la ocoalele silvice ale acestora pentru amânarea aplicării Legii din 23 martie 1945²⁹. Pentru stăvilirea samavolniciilor personalului silvic al societății, prefectul județului a cerut să se stabilească vinovăția lor și să se întocmească acte de dare în judecată³⁰, deoarece rapoartele care-i fuseseră înaintate accentuau ideea că cei cărora li s-au sechestrat uneltele și au fost izgozniți de pe loturile primite erau în majoritate văduve și invalizi de război³¹.

Rapoartele înaintate Legiunii de jandarmi Caraș la începutul lunii aprilie relevă fermitatea țăranilor de a apăra pământurile primite ca un drept cîștigat într-o luptă dreaptă. La îndemnul muncitorilor și comunistilor, improprietații din comuna Cuptoare-Secul au refuzat predarea titlurilor de proprietate primăriei locale³², înregistrîndu-se nemulțumiri și la Carașova³³, Zorlențul-Mare³⁴, și Cîlnic — unde țăranii s-au adresat organizației locale P.C.R. și Frontului Plugarilor, cît și preturii Reșița³⁵. Unele comune au întîrziat ori au refuzat executarea ordinului de retragere a titlurilor dîndu-se posibilitatea țăranilor improprietați să-și lucreze loturile. O astfel de atitudine a autorităților din Potoc a intrigat pe șeful ocolului silvic U.D.R. din Sasca-Montană, declarînd într-o adresă: „Cum primăriile au primit ordinele Camerei Agricole pentru retragerea titlurilor de proprietate, înseamnă că primăria comunei Potoc nu execută acest ordin”³⁶.

Fiind cunoscute presiunile exercitate de personalul silvic U.D.R. pentru părăsirea pământurilor, cît și actele de împotrivire ale țăranilor, singur Partidul Comunist Român, prin organizațiile sale din județul Caraș a fost acela care a intervenit pentru o soluționare grabnică a neclarităților aplicării reformei agrare în favoarea îndreptățiților la improprietare, făcînd cunoscut că: „scutirea de la expropriere a U.D.R.-ului este o mașinațiune a capitaliștilor...”³⁷, în scopul menținerii populației din

²⁷ *Ibidem*, f. 6.

²⁸ *Ibidem*, f. 78.

²⁹ *Ibidem*, f. 9.

³⁰ Fil. Arh. Stat. Caransebeș, fond. Sectorul de jandarmi Sasca-Montană, dos. 69, f. 14.

³¹ *Idem*, fond. Legiunea de jandarmi Caraș, dos. 9(12)/1947, f. 33.

³² *Ibidem*, f. 14.

³³ *Ibidem*, f. 41.

³⁴ *Ibidem*, f. 21.

³⁵ *Ibidem*, f. 49.

³⁶ Fil. Arh. Stat. Caransebeș, fond. Sectorul de jandarmi Sasca-Montană, dos. 69, f. 246.

³⁷ *Idem*, fond. Legiunea de jandarmi Caraș, dos. 9(12)/1947, f. 77.

această parte a țării sub controlul său. În rapoartele întocmite în acele luni ale hotărâtoarei bătălii pentru țărănimea nevoiașă se consemnează mulțumirea și atașamentul pentru politica Partidului Comunist Român, îndreptată spre satisfacerea nevoilor sale³⁸. Ca o urmare a unei asemenea politici, în ședința din 5 iunie 1947 a Comisiei Centrale pentru aplicarea reformei agrare s-a hotărât ca întregul teren care a fost expropriat Societății U.D.R. să rămână împroprietărilor, acolo unde s-au distribuit titlurile de proprietate, urmînd ca terenurile din interiorul pădurilor și al rezervelor de stat să fie schimbate cu altele din marginea acestora, în suprafață egală cu cea expropriată, cheltuielile de defrișare pentru transformarea acestor terenuri în pămînturi arabile să fie suportate de societate³⁹.

Aplicarea ordinului sus amintit a constituit o victorie a tuturor forțelor democratice din județul Caraș, interesate ca viața țăranilor să se îmbunătățească radical. Drept răspuns la aceasta, Societatea a încercat folosirea unui mijloc la fel de puțin onorabil ca și cele precedente: cumpărarea titlurilor de proprietate, lovindu-se însă de coeziunea celor împroprietăriți în apărarea drepturilor lor⁴⁰.

Rămăsese neclară situația țăranilor care primiseră doar pămîntul, dar nu și titlurile de proprietate, ceea ce — conform ordinului amintit mai sus — ar fi însemnat o părăsire a terenurilor.

Riposta tuturor forțelor democratice din jud. Caraș este demnă de consemnat, prin modul revoluționar de rezolvare a ei. Primarul comunei Sasca-Montană și Bogodinița a convocat pentru ziua de 22 iunie pe primarii satelor Cărbunari, Stinăpari, Sasca-Română, Potoc, Socolari, Slatina-Nera, însoțiți de cite 15 locuitori — reprezentanți ai împroprietăriților — cu care s-a dezbătut aspectul păstrării și folosirii pămînturilor, atît de cei cu titluri de proprietate, cît și de ceilalți țărani⁴¹. În urma consfătuirii primarilor, țăranii au trecut la aplicarea hotărîrilor anterioare ale comisiilor de plasă pentru reforma agrară delimitînd suprafețele propuse spre a fi transformate fie în izlazuri comunale, fie în terenuri de cultura pentru țăranii săraci, în fruntea acestora aflîndu-se comuniștii, atît la Cărbunari, cît și la Sasca-Montană⁴² și Ilidia⁴³.

Societatea U.D.R. s-a lovit de hotărîrea țăranilor de a primi un drept consfințit de prima lege cu adevărat democratică a guvernului condus de dr. Petru Groza. Într-un raport al Legiunii de jandarmi Caraș se menționează că în urma intervențiilor repetate și uneori încununuate de succes ale Societății U.D.R. pe lîngă Ministerul Agriculturii și Domeniilor — „populația sfătuită de partidele politice nu a voit să cedeze”⁴⁴. Trebuie arătat că doar Partidul Comunist Român a desfășurat o campanie de o

³⁸ *Ibidem*.

³⁹ Fil. Arh. Stat. Caransebeș, fond. Sectorul de jandarmi Sasca-Montană, dos. 69, f. 328.

⁴⁰ Fil. Arh. Stat. Caransebeș, fond. Legiunea de jandarmi Caraș, dos. 9(12)/1947, f. 97.

⁴¹ *Ibidem*, f. 101.

⁴² *Ibidem*.

⁴³ *Ibidem*, f. 115—117.

⁴⁴ *Ibidem*, f. 112.

tărie și durată fără precedent în istoria patriei, îndemnînd țărănimea să nu facă nici o concesie moșierimii, deci nici Societății U.D.R., cel mai mare moșier al jud. Caraș.

În același raport întocmit în ziua de 29 iulie 1947 se menționează că starea de încordare a fost depășită „deoarece în urma intervențiilor făcute atît în cadrul comandamentului unic, cît și prin partidele politice, decizia de exceptare s-a anulat iar reforma agrară continuă”⁴⁵.

Că reforma agrară pe pămînturile Societății U.D.R. a constituit un succes de prestigiu al întregului popor în lupta cu apărătorii unor vechi întocmiri sociale, o dovedește dorința țărănimii împroprietărite de a munci loturile primite, cerînd în ședințele organizației P.M.R. din primăvara anului 1948 să li se trimită unelte agricole⁴⁶ pentru a dovedi cu modestie, că trebuie să contribuie cu toate potențele ei nebănuite la refacerea economiei naționale a noii republici declarate la 30 Decembrie 1947.

CONSTANTIN BRĂTESCU

DIE ROLLE DER DEMOKRATEN UNTER DER FÜHRUNG DER K.P.R. IN DER DURCHFÜHRUNG DER BODENREFORM VON 1945 AUF DEN BESITZTÜMERN DER U.D.R.

(Zusammenfassung)

Aufgrund archivistischer Belege⁴⁵ beschreibt der Verfasser die Schwierigkeiten mit welchen die Bodenreform auf den gewesenen Besitztümern der U.D.R., wegen der reaktionären Einstellung der alten Führung, durchgeführt wurde.

Die Bauernschaft aus dem gewesenen Kreis Caraș wurde in ihrem revolutionären Kampf für die Durchsetzung des Dekrets für die Bodenaufteilung fortwährend von den Arbeitern aus den banater Industriezentren (Reșița und Anina) unterstützt.

Die gegenseitigen Hilfsaktionen, die von der K.P.R. immer wieder unterstützt wurden, festigten das Bündnis zwischen den Bauern und den Fabrikarbeitern, was die Vollendung der volksdemokratischen Revolution in diesem Teil unseres Landes stark beschleunigte.

⁴⁵ *Ibidem.*

⁴⁶ *Postul de jandarmi Cîlnic*, dos. 74, f. 5.